

Sveriges universitets- och
högskoleförbund

*The Association of
Swedish Higher Education Institutions*

Lärosätenas indirekta kostnader SUHF-statistiken 2024

SUHF-statistiken 2024

Inledning/bakgrund till SUHF-modellen (styrkor/svagheter)

SUHF (Sveriges universitets och högskoleförbund) tog i november 2007 beslut om att rekommendera sina medlemmar att införa en ny redovisningsmodell för indirekta kostnader. Syftet från SUHF har varit att skapa en modell som på ett enkelt men ändå rättvisande och kostnadseffektivt sätt bidrar till god intern styrning och kontroll och som stödjer högskolans behov av tillförlitliga beslutsunderlag för verksamhetsstyrning och uppföljning. Modellen ska leda till rättvisande redovisning och kalkylering samt även medverka till bättre uppföljning av full kostnadstäckning vid högskolornas olika verksamheter. Modellen är enkel, tydlig och transparent samtidigt som den vid en likformig tillämpning ökar möjligheterna till jämförbarhet mellan olika verksamheter och år.

Målet är att modellen ska bidra till att harmonisera redovisningen mellan lärosätena över tiden, men att den i första hand inte avser att mäta effektiviteten mellan lärosätena. Anledningen till detta är att det inte finns ett standardiserat och/eller "tvingande" sätt att redovisa olika kostnader samt att det i modellen ges ett visst utrymme att hantera aktiviteter genom olika grader av schabloniseringar. Ett exempel på detta är tex fördelningen av indirekta kostnader mellan utbildning och forskning, som är mycket svårt att göra på ett enhetligt sätt. Annat som kan påverka är även storleken på lärosäten, fördelning mellan utbildning/forskning och i viss mån hur man valt att organisera sig.

Styrkan i modellen är dessutom att den är gemensam och accepterad av hela sektorn, och utgör en grund för hur kalkylering sker, och möjliggör ett gemensamt regelverk kring hantering av ansökningar om extern finansiering av forskning, beviljande och redovisning av samfinansiering.

Syfte med statistikinsamlingen

SUHF har sedan 2011 årligen begärt in uppgifter om indirekta kostnader vid alla universitet och högskolor i Sverige och från 2019 har insamlingen kompletterats med en enkät, i syfte fånga in information kopplat till lärosätenas tillämpning av SUHF-modellen.

Den inlämnade statistiken syftar till att vara ett stöd för det egna lärosätet att följa utvecklingen gällande de egna indirekta kostnaderna över tid, eller för att ha som utgångspunkt i mer djupgående jämförelser och analyser i förhållande till något annat specifikt lärosäte.

Syftet med insamlingen är inte att presentera en bild som ska användas för att identifiera vilka lärosäten som har, och vilka som inte har en effektiv stödverksamhet. Det går inte att utifrån statistiken säga detta p.g.a. olikheter i hantering och förutsättningar enligt ovanstående resonemang.

Insamlingen är ett tillfälle då avsteg och frågetecken avseende modellen kan identifieras, där vi således kan rikta särskilda informations- och utvecklingsinsatser.

SUHF-statistik 2024

- Statistiken bygger på uppgifter från respektive lärosäte och påverkas i hög grad av respektive lärosätes bedömningar/klassificeringar*
- Respektive lärosäte ansvarar för kvaliteten i lämnade uppgifter
- Redovisade indirekta kostnader inkluderar jämförelsestörande poster
- Statistiken för jämförelseåren har justerats avseende noterade avvikelser, men alla har inte justerat för *jämförelsestörande poster***
- Andel indirekta kostnader 2024 =
budgeterade indirekta kostnader 2024
verksamhetskostnader 2023

* Förteckning över uppgiftslämnande lärosäten återfinns på bild 31

** Beloppsmässigt mest väsentliga typ av post utgörs av kostnader för Open Access-publicering

Fördelningsbaser

- **Direkt lön (19 lärosäten) Grundmodell**
- Direkt lön med tillägg för köpta tjänster (5 lärosäten)
- **Direkta personal- och driftkostnader (9 lärosäten) Alternativmodell**
- Direkta personal- och driftkostnader och lokaler (1 lärosäte)

Alla lärosäten med medicinsk fakultet har alternativbasen direkta personal- och driftkostnader

En del lärosäten har bara med externa kostnader i fördelningsbasen medan andra har både interna och externa kostnader i sin bas

Problem med olika baser:

- Pålägget jämförs i kalkyler och eftersom basen kan vara olika blir procentpåslaget olika
- Problem med samma bas men olika påslag på olika institutioner: Institutioner kan ha olika påslag vilket hämmar samarbete

Informationsinsamling

Nivåer för fördelning av gemensamma kostnader

- Lärosäte, 3 st
- Lärosäte och fakultet, 3 st
- Lärosäte och institution, 15 st
- Lärosäte, fakultet och institution, 12 st
- Lärosäte, fakultet, institution och avdelning, 1 st

Blandning av stora och små lärosäten på respektive nivå

Informationsinsamling

På vilket sätt debiteras lärosätes- och fakultetsgemensamma kostnader till institutionsnivån

- Fasta belopp enligt fastställd plan, 13 lärosäten
- Med procentsats som beräknas täcka den gemensamma nivån, 15 lärosäten
- Andra sätt, 6 lärosäten

Informationsinsamling

Enligt vilka principer fördelas gemensamma kostnader mellan utbildning och forskning? Bokförs fördelningen eller beräknas den separat vid upprättande av årsredovisning?

- En del bokför löpande med triggers eller vid årets slut, en del fördelar enligt årlig beräkning, en del enligt schablon vid årets slut
- Uppdatering görs alltifrån årligen till för flera år sedan

Informationsinsamling

Svängningar i verksamhetsvolym mellan år kan vara ett problem avseende de gemensamma kostnaderna som institutionerna ska finansiera. Är det ett problem och hur hanterar ni det?

- För några är detta ett problem men inte för andra
- Kan upplevas som orättvist
- Ett lärosäte svarar att "Det är ett problem och vi har ingen metod"

Informationsinsamling

Bokförs gemensamma kostnader på funktionsnivå enligt SUHF-modellens funktionsindelning?

- En del lärosäten har byggt in det i kodplanen och redovisar på funktionsnivå medan andra inte har redovisning på funktionsnivå

Finns det andra områden där det är svårt att bedöma om en kostnad tillhör kärn- eller stödverksamhet?

- Flera svarar nej, men det finns gränsdragningsproblem och misstanke om att viss personal kanske inte hamnar rätt

Informationsinsamling

Planerar ert lärosäte att göra förändringar avseende tillämpningen av SUHF-modellen de närmsta åren? Om ja, varför ser ni behov av att göra förändringar?

- De flesta svarar Nej
- Några gör mindre anpassningar
- Ett lärosäte svarar att många institutioner upplever stora skillnader i påläggsprocent mellan åren. Huvudorsaken till svängningarna ligger i metoden för fördelningen av gemensamma kostnader från ovanliggande nivåer. Ett förslag avseende förändrad princip - från fasta belopp till fasta procent - diskuteras.

Noteringar från 2024 års insamling av statistik

Exempel på skillnader

- Lärplattformar - i vissa fall belopp noterat i enkäten men inte justerat i excelfilen, vår bedömning är att beloppen är oväsentliga men visar på att redovisningen kan skilja sig åt
- Open Access - fördelning av jfr-störande post mellan utbildning/forskning skiljer sig åt mycket mellan lärosäten men det bero på hur fördelningen skett från början. Viktigt att känna sin egen ekonomimodell och eftersom det är olika är det svårt att ge exakta instruktioner
- Högskoleprov - redovisas olika och fullständig justering ibland svår att göra
- Tentamensverksamhet ibland svår att skära ut

Noteringar från 2024 års insamling av statistik

Jämförelsestörande poster

- Svårt att få med allt
- Fokus väsentlighet

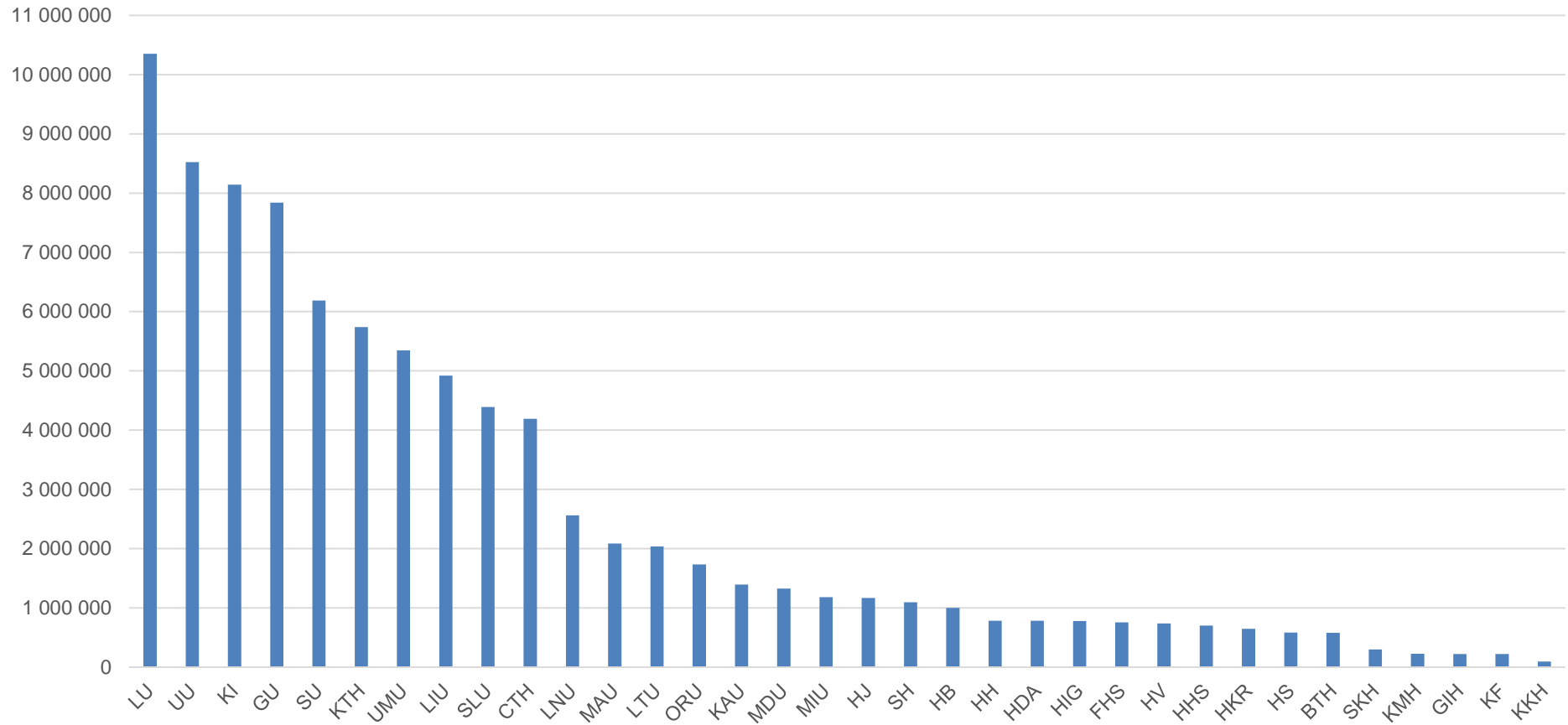
Rimlighetsbedömningar är bra!

Krävande för medarbetare som fyller i

- Kunskap om SUHF-modellen
- Kunskap om lärosätets principer/fördelningsmodeller
- Dialog och följdfrågor till mer än hälften av lärosätena
- Många nya som lämnat uppgifter i år (ca 1/3)

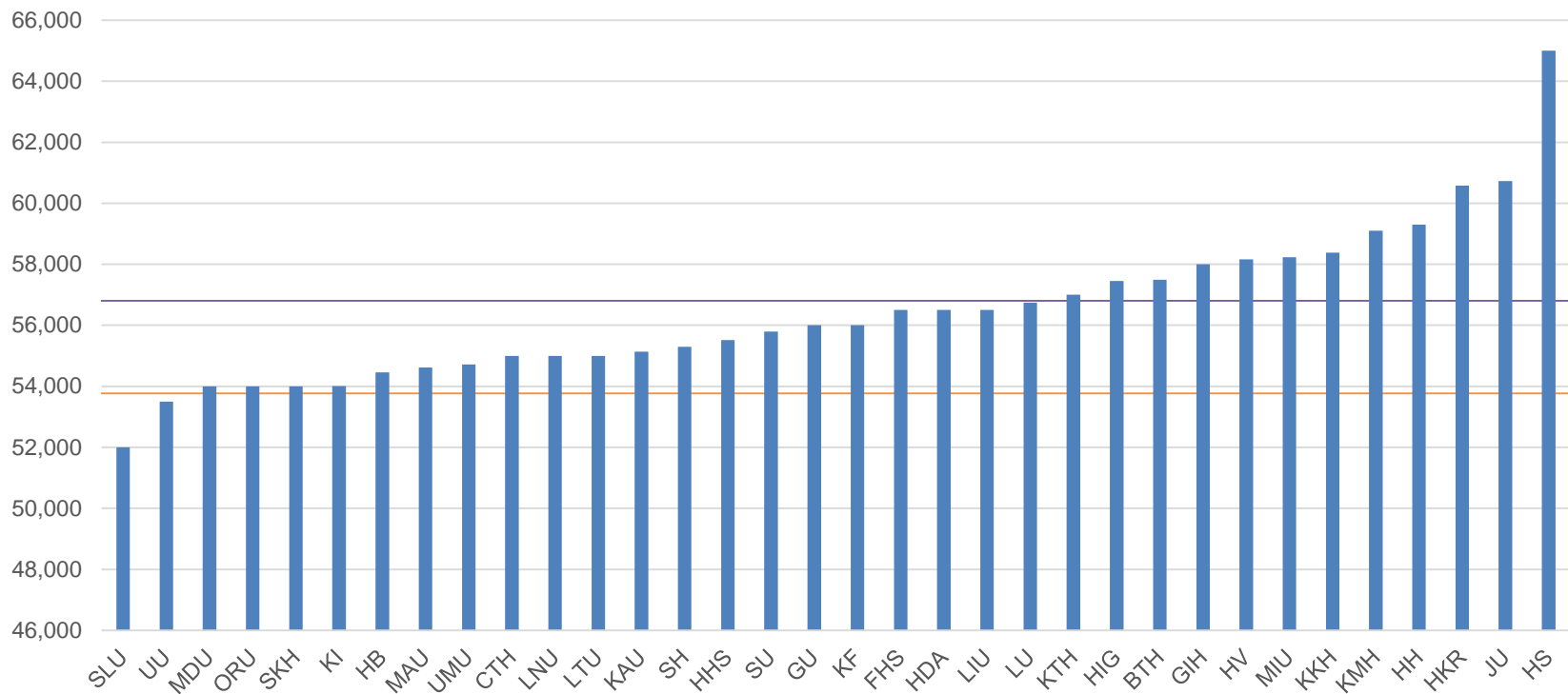
Statistiken 2024

Lärosätenas verksamhetskostnader 2023 (tkr)

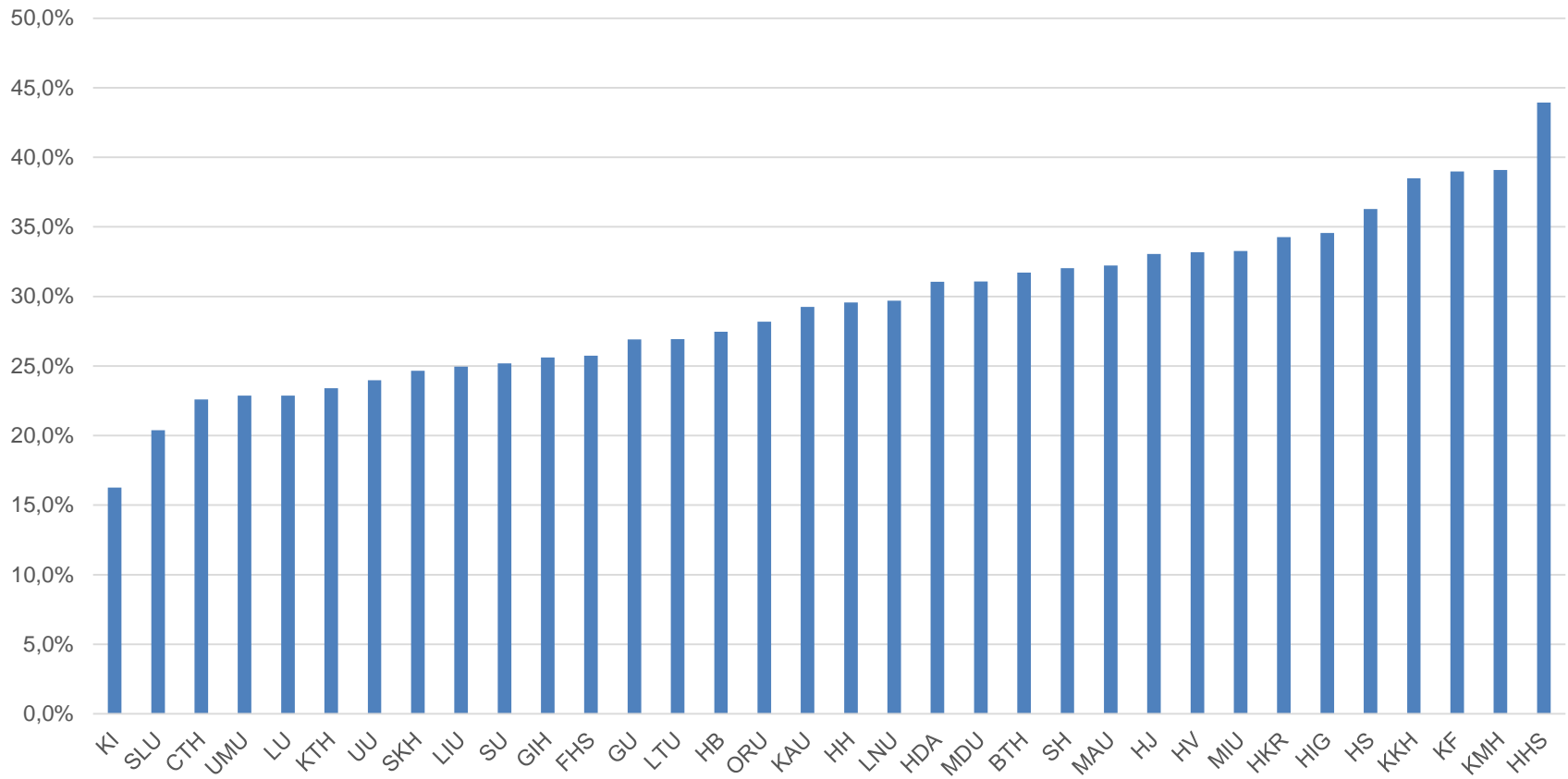
Procentsats för lönekostnadspålägg 2024

Lönekostnadspålägg 2024

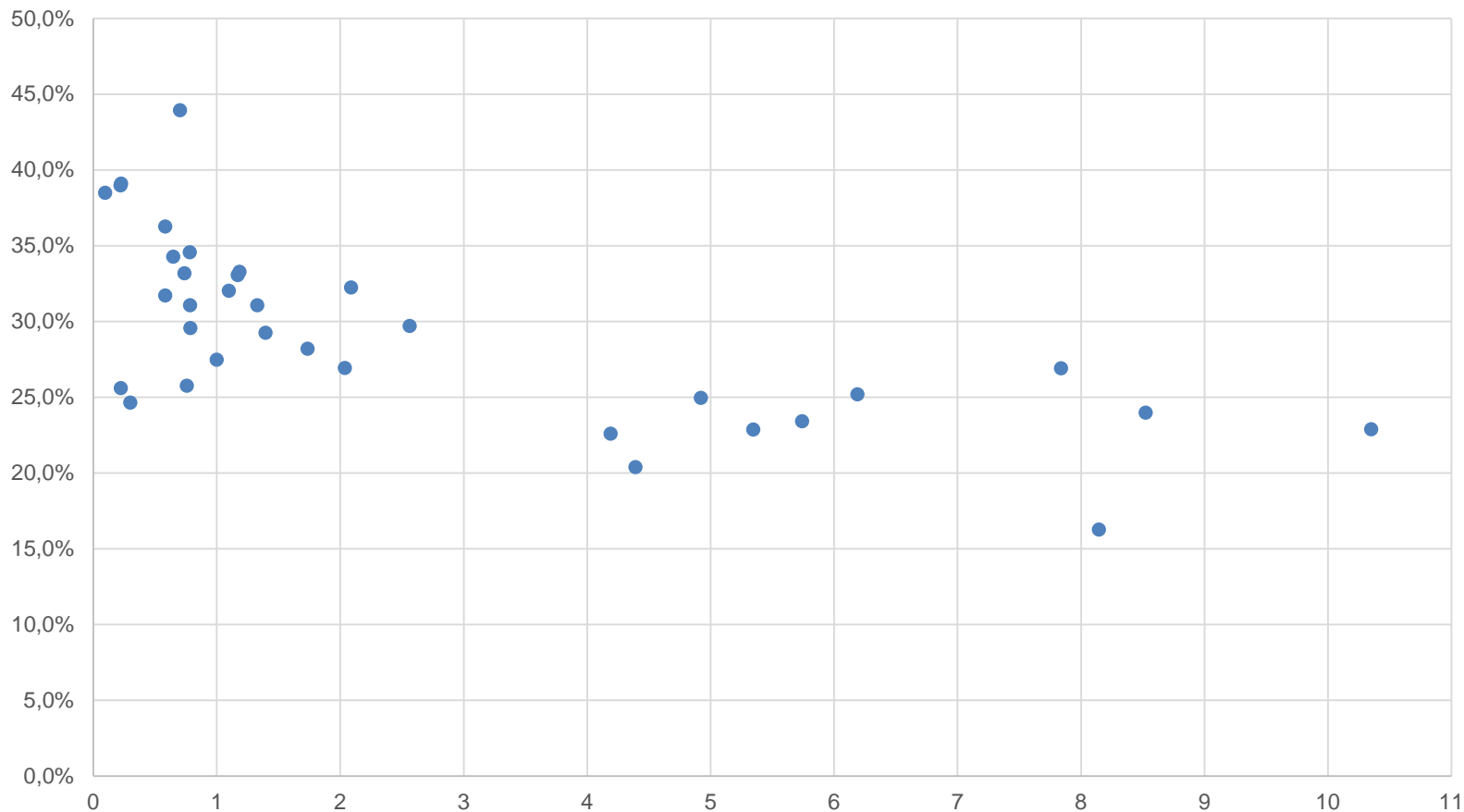
— = Snitt rapporterade lärosäten 56,5% (2023: 55,0%)
— = Snitt Arbetsgivarverket 53,9% (2023: 52,0%)

Andel indirekta kostnader 2024 *Totalt*

Andel indirekta kostnader 2024

Totalt

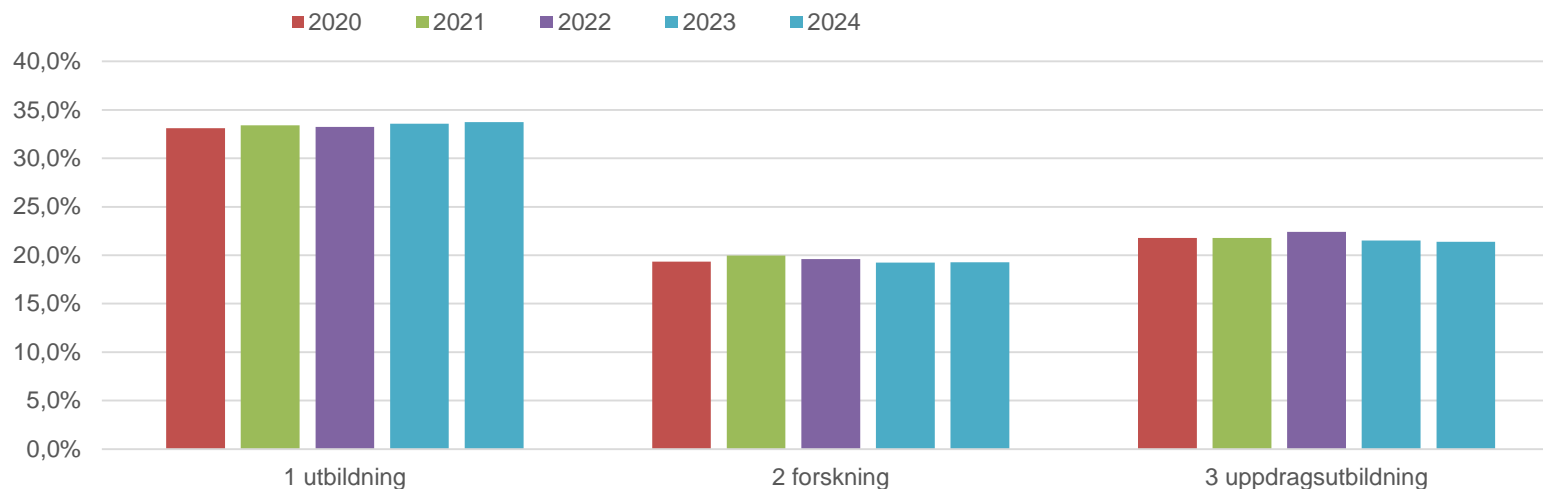

Totala verksamhetskostnader
(Mrdr)

Andel indirekta kostnader

Indirekta kostnader i förhållande till totala verksamhetskostnader

	2020	2021	2022	2023	2024
Utbildning	33,1%	33,4%	33,2%	34,6%	33,7%
Forskning	19,4%	20,0%	19,6%	19,2%	19,3%
Uppdragsutbildning	21,8%	21,8%	22,4%	21,5%	21,4%

Budget även som fördelningsbas

På bild 3 anges den sedan modellens införande genomförda beräkningen av andel stödkostnader. Principen har sedan start varit att budgeterade indirekta kostnader ställs i relation till utfallet av totala verksamhetskostnader för föregående räkenskapsår. Detta har fått till följd att förändringar i ett lärosätes kostnadsstruktur riskerar behandlas på olika sätt i beräkningens täljare respektive nämnare.

Vi har i insamlingsfilen frågat efter budgeterade verksamhetskostnader för 2023 för att kunna visa hur stor påverkan olika nämnare får. De flesta lärosäten budgeterar högre verksamhetskostnader än utfallet året innan, vilket gör att andelen indirekta kostnader generellt blir lägre.

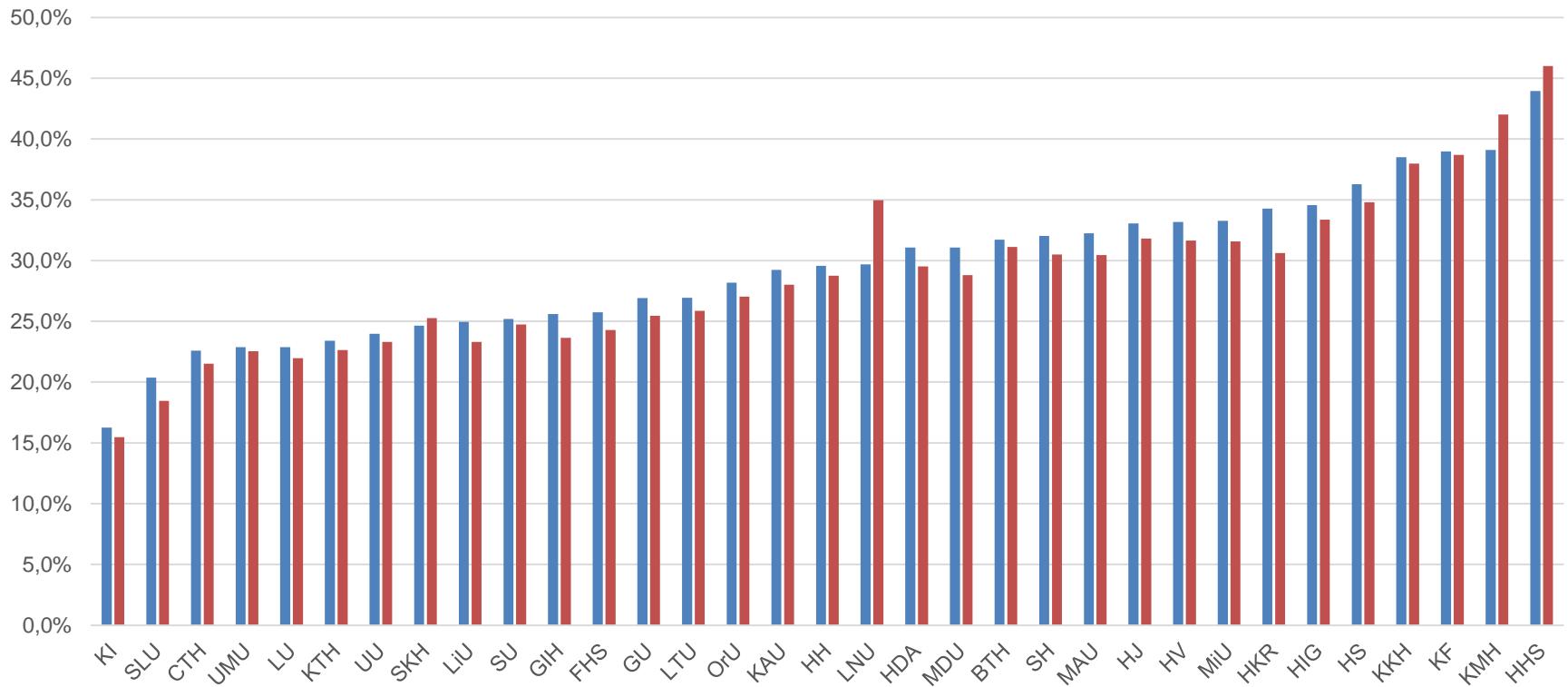
- Alternativ andel indirekta kostnader 2024 =

budgeterade indirekta kostnader 2024
budgeterade verksamhetskostnader 2024

Utfall för denna alternativa beräkningsbas jämfört med ordinarie återfinns på nästa sida för alla lärosäten som angivit budgeterade verksamhetskostnader.

Alternativ fördelningsbas

Indirekta kostnader i förhållande till utfall 2023 BLÅ och budget 2024 RÖD

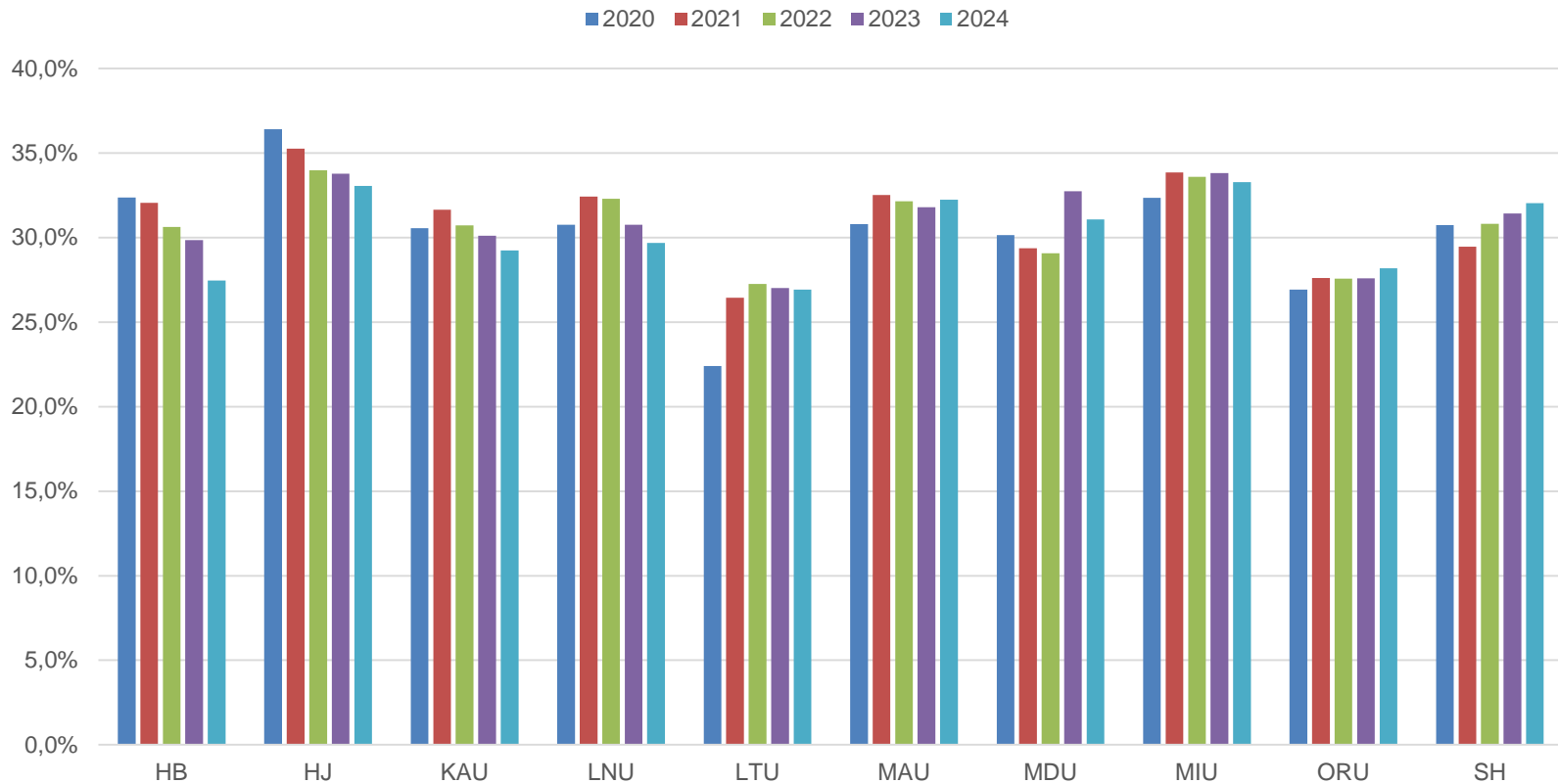
Utveckling 2020-2024

Lärosäten med omsättning över 4 mdkr – totalt

Utveckling 2020-2024

Lärosäten med omsättning 1-3 mdkr – totalt

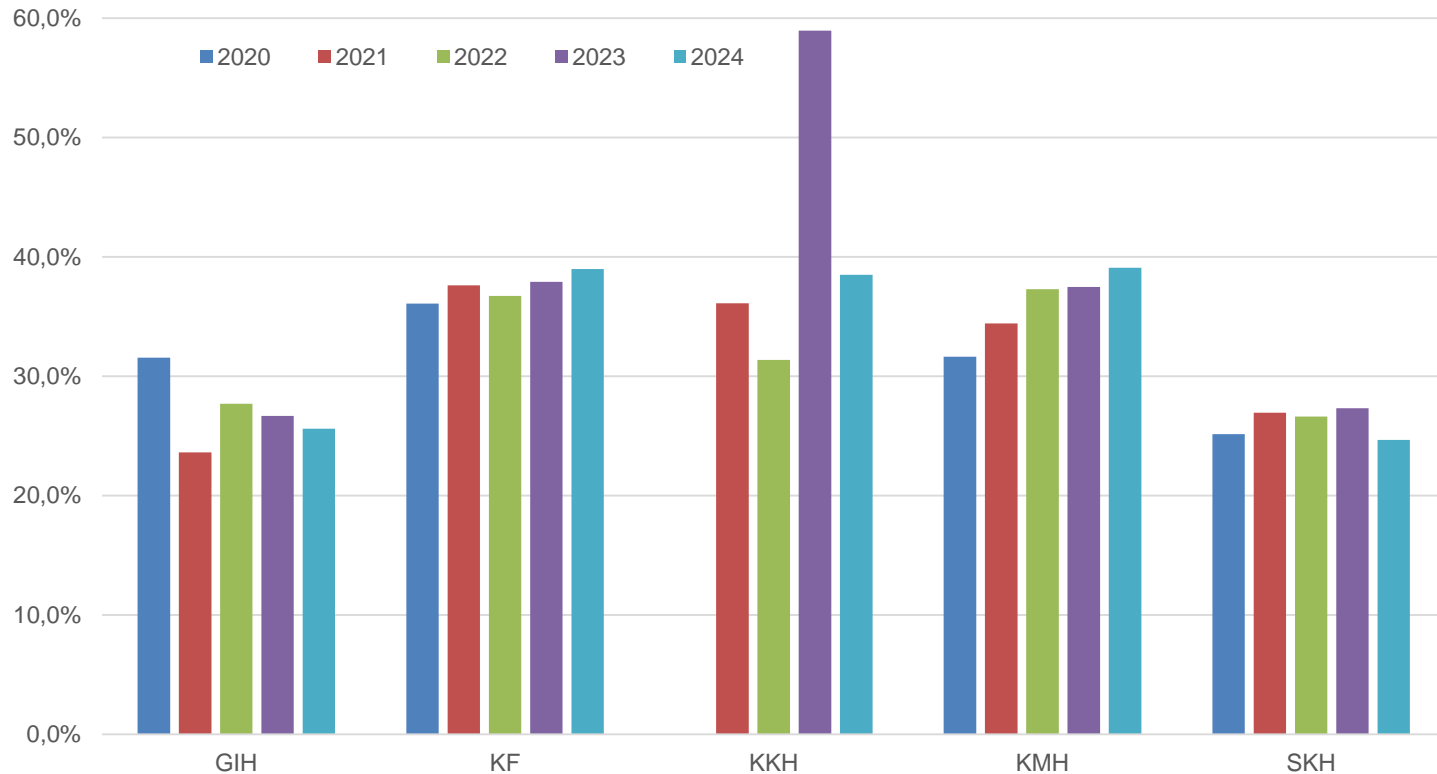
Utveckling 2020-2024

Lärosäten med omsättning 0,5-1 mdkr - totalt

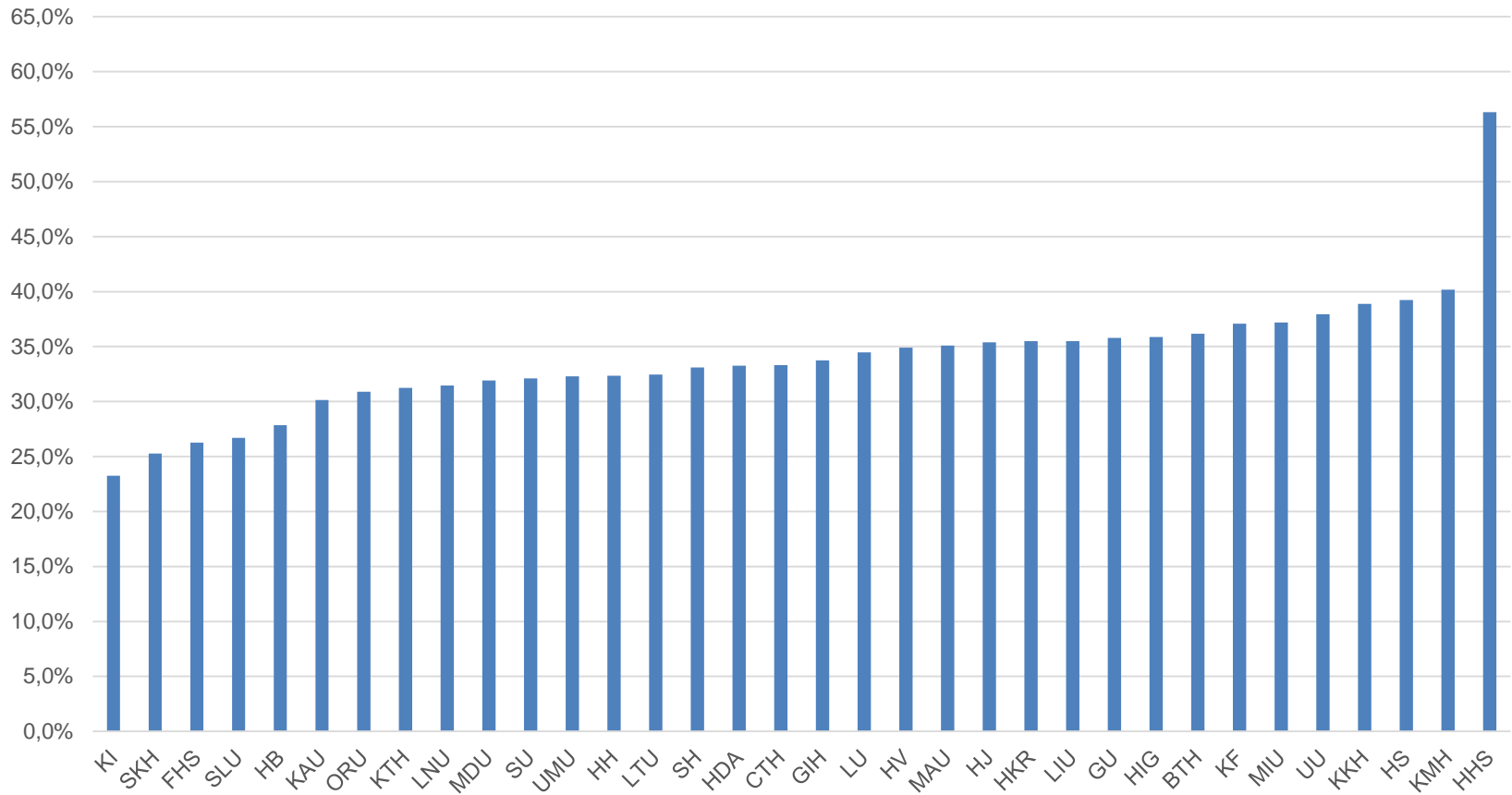

Utveckling 2020-2024

Lärosäten med omsättning under 0,5 mdkr - totalt

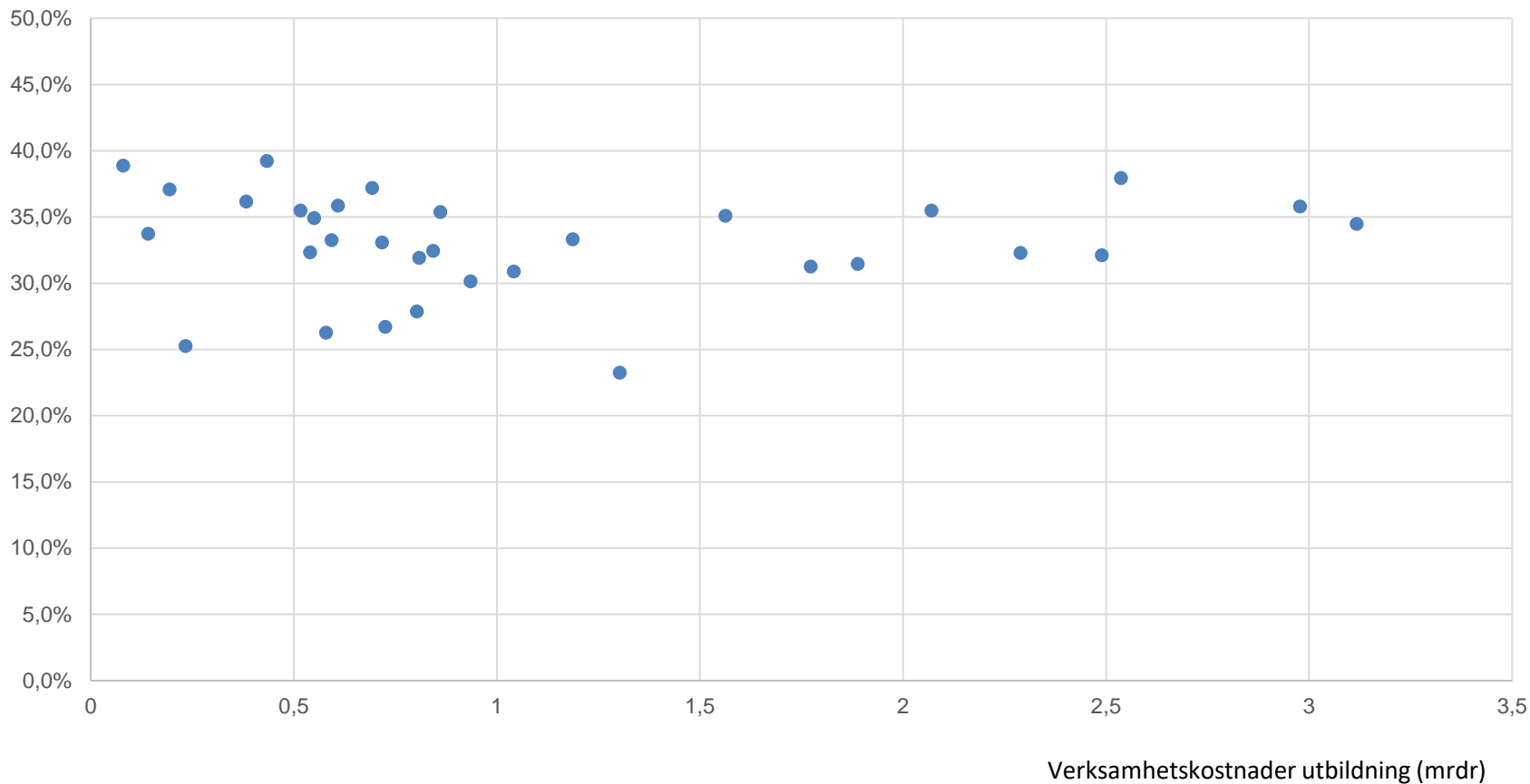

Andel indirekta kostnader 2024 *Utbildning*

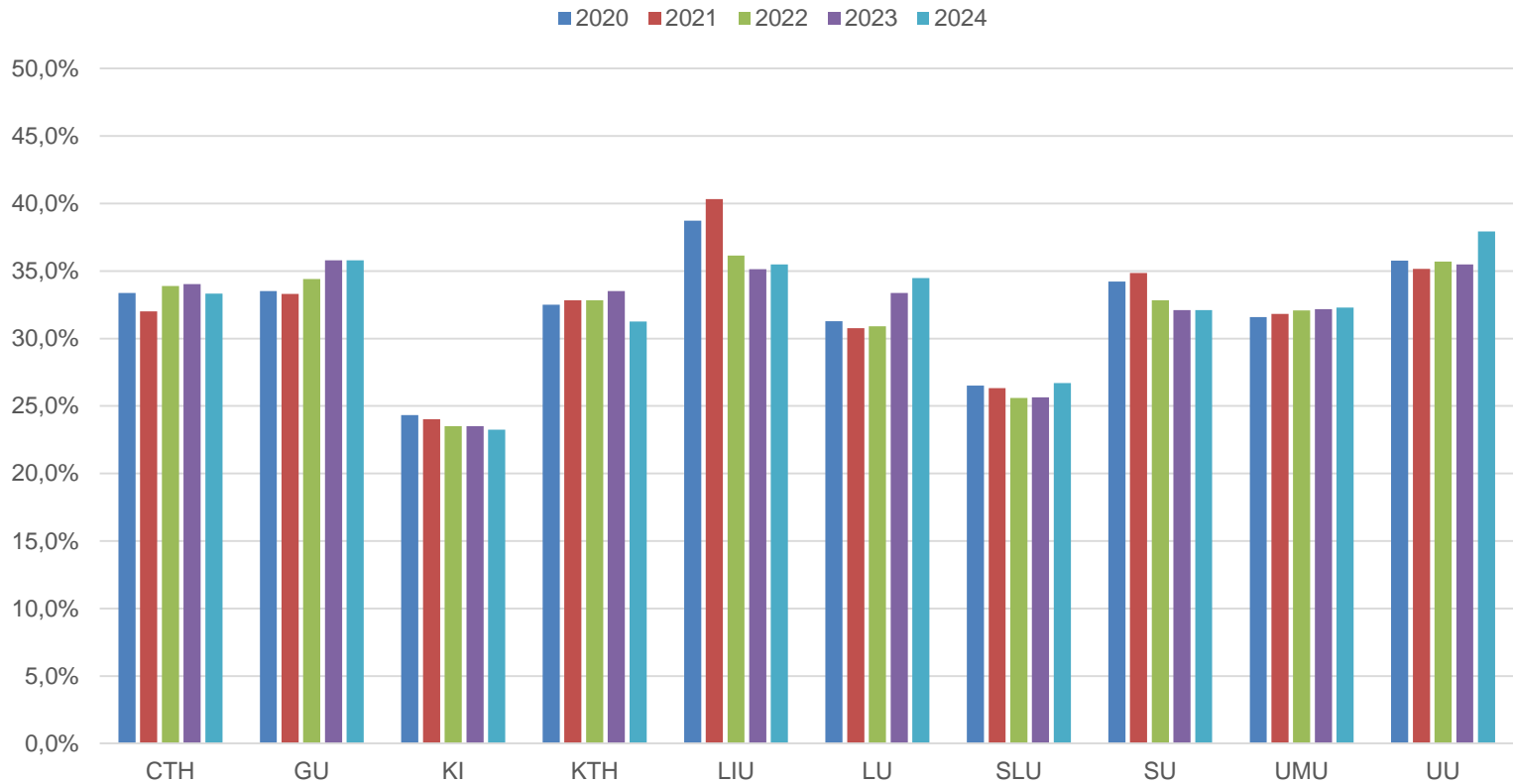
Andel indirekta kostnader 2024

Utbildning

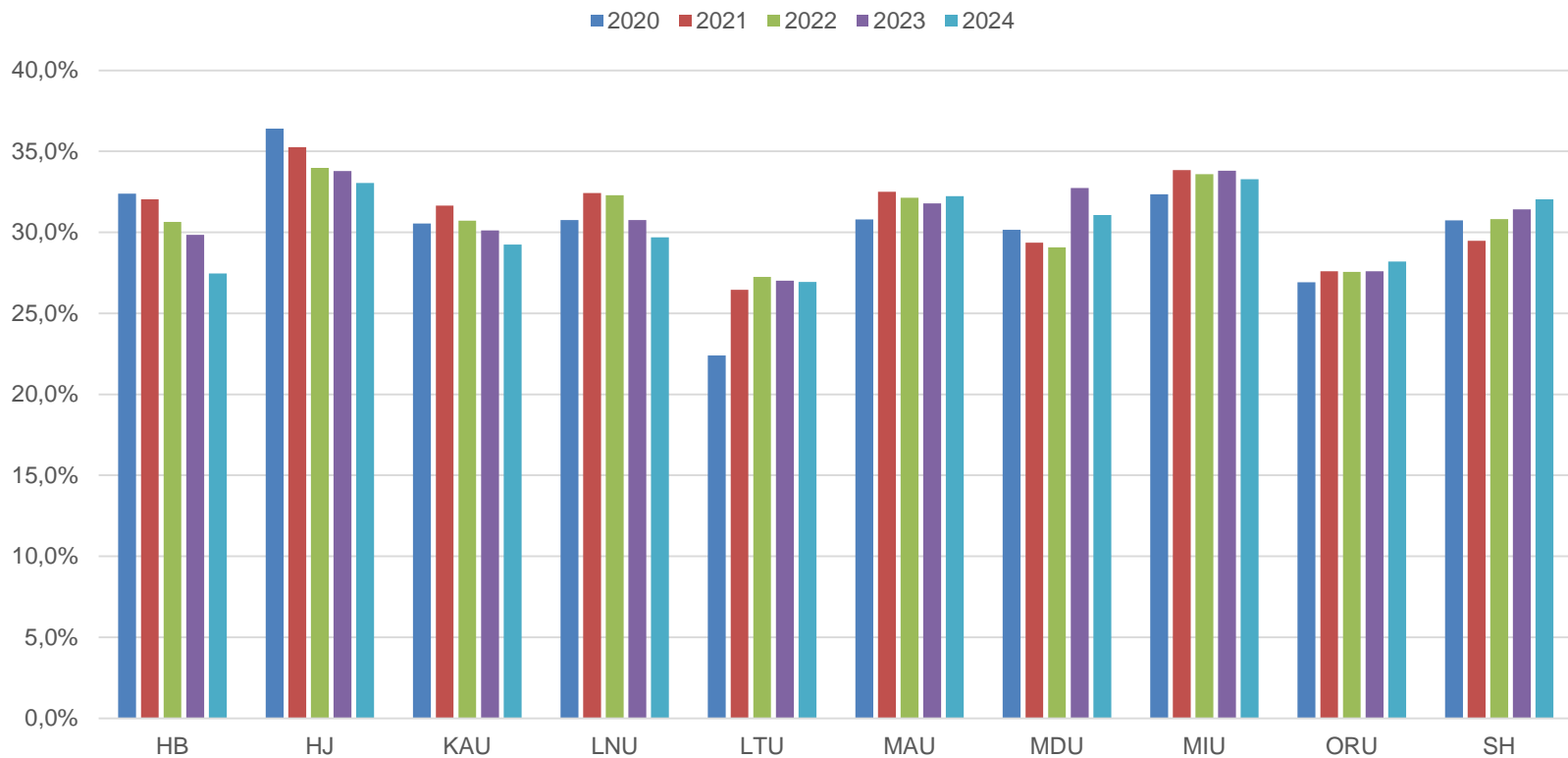
Utveckling 2020-2024

Lärosäten med omsättning över 4 mdkr – utbildning

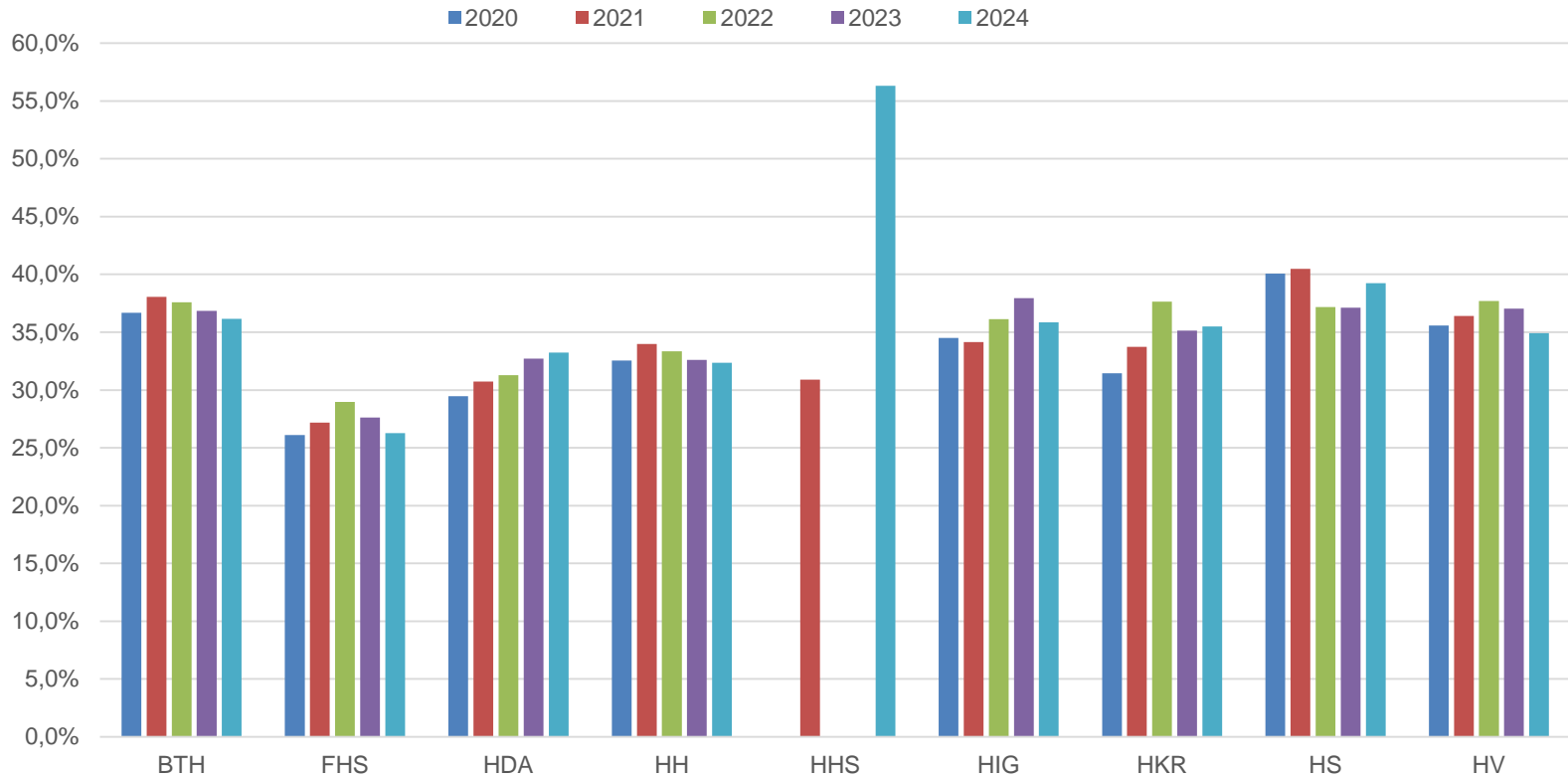
Utveckling 2020-2024

Lärosäten med omsättning 1-3 mdkr – utbildning

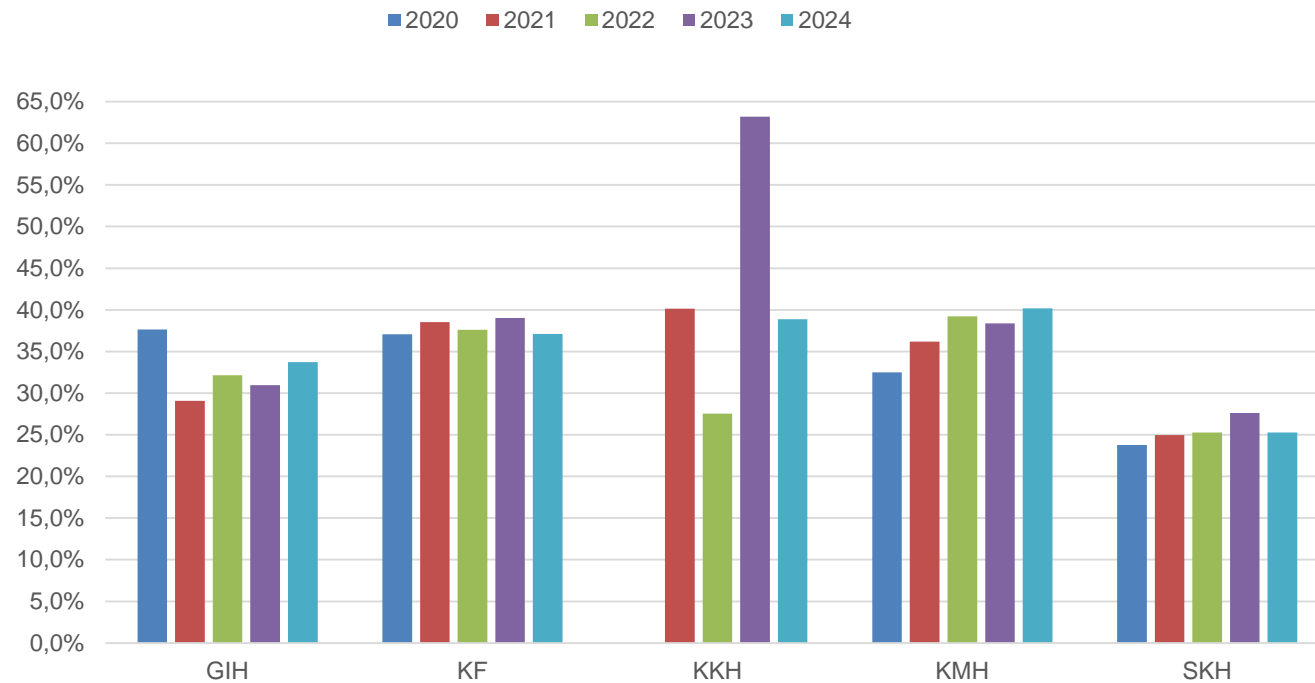
Utveckling 2020-2024

Lärosäten med omsättning 0,5-1 mdkr - utbildning

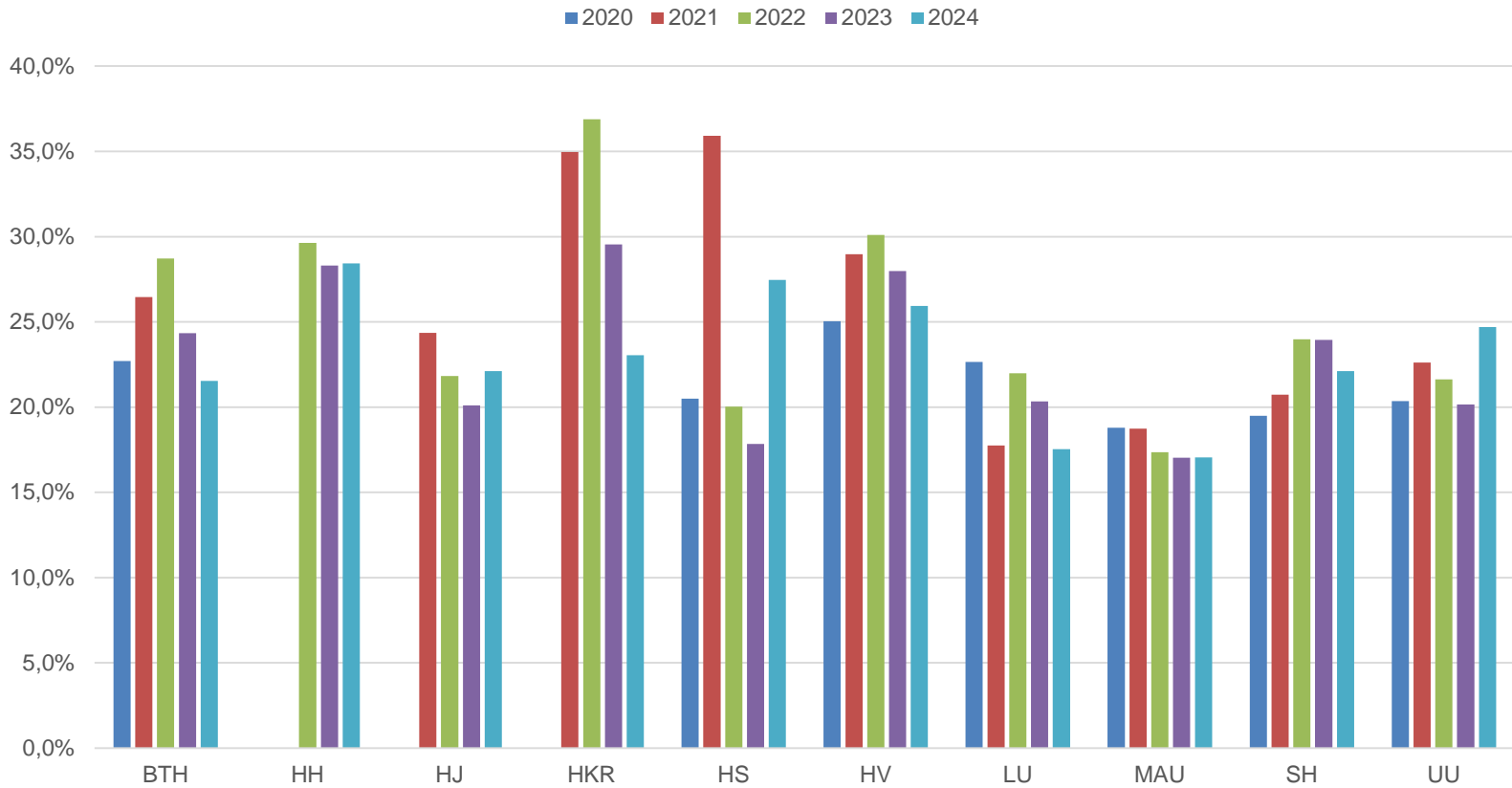
Utveckling 2020-2024

Lärosäten med omsättning under 0,5 mdkr - utbildning

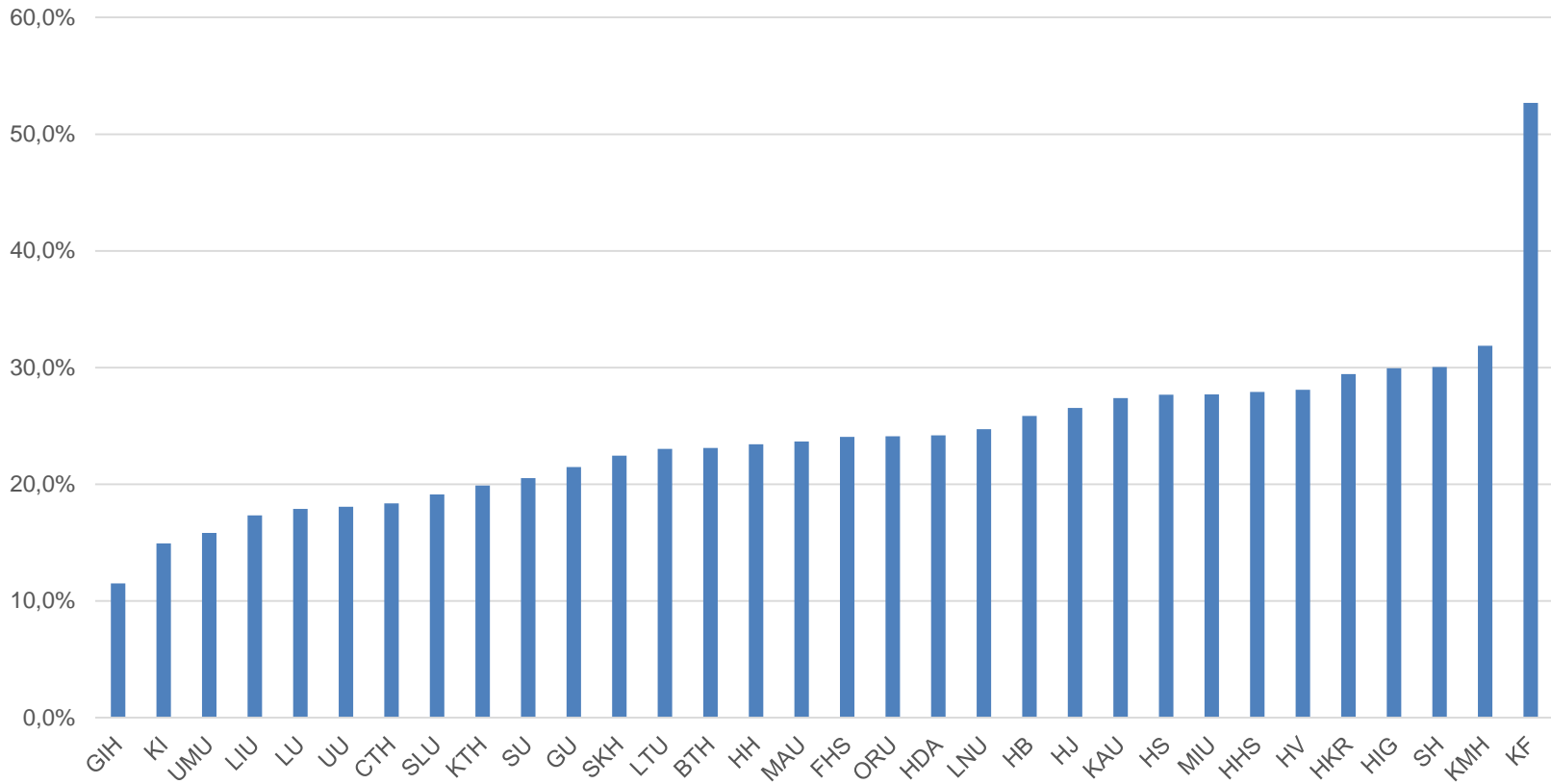
Utveckling 2020-2024

Samtliga lärosäten – uppdragsutbildning

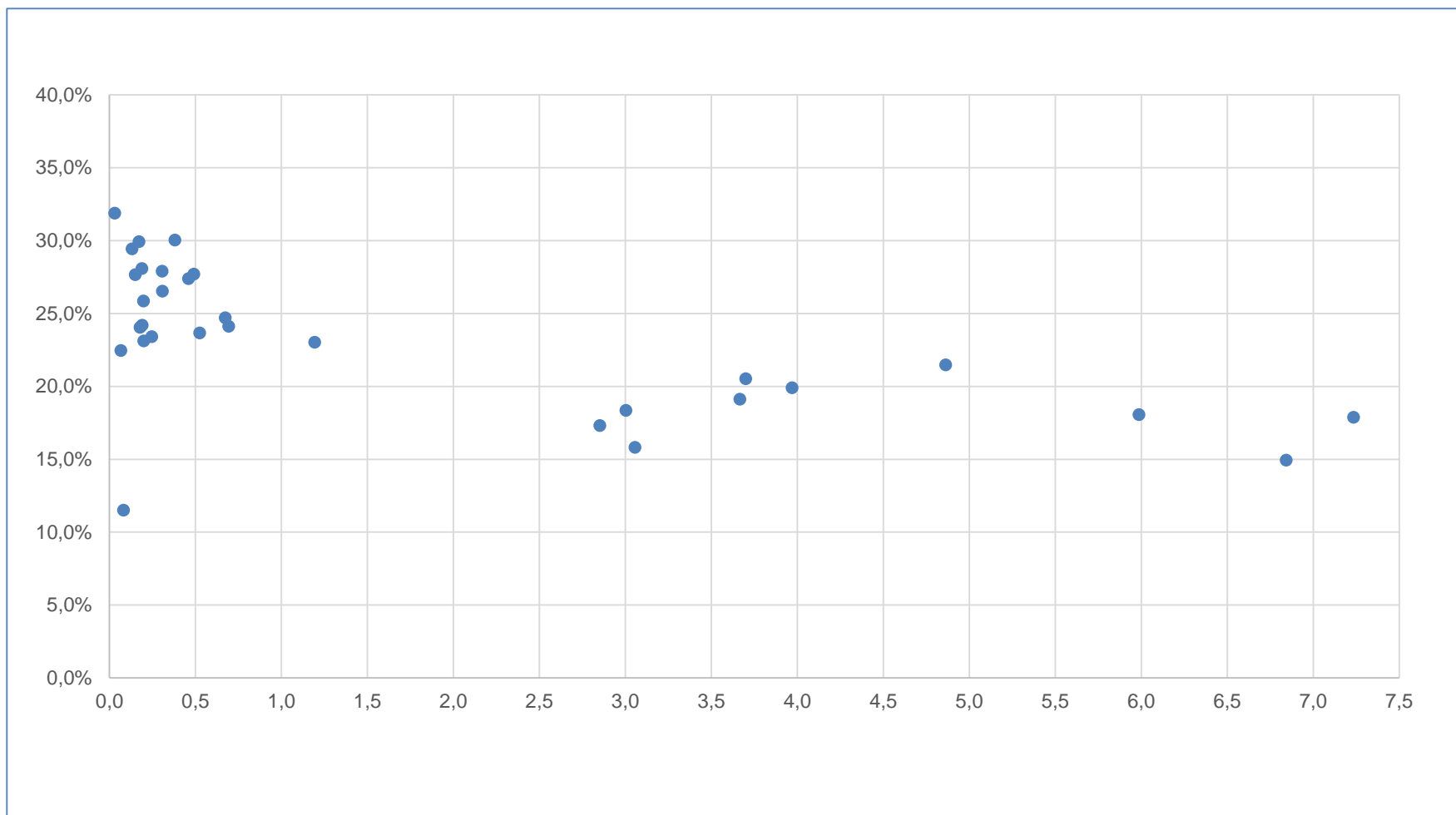
Andel indirekta kostnader 2024

Forskning

Andel indirekta kostnader 2024

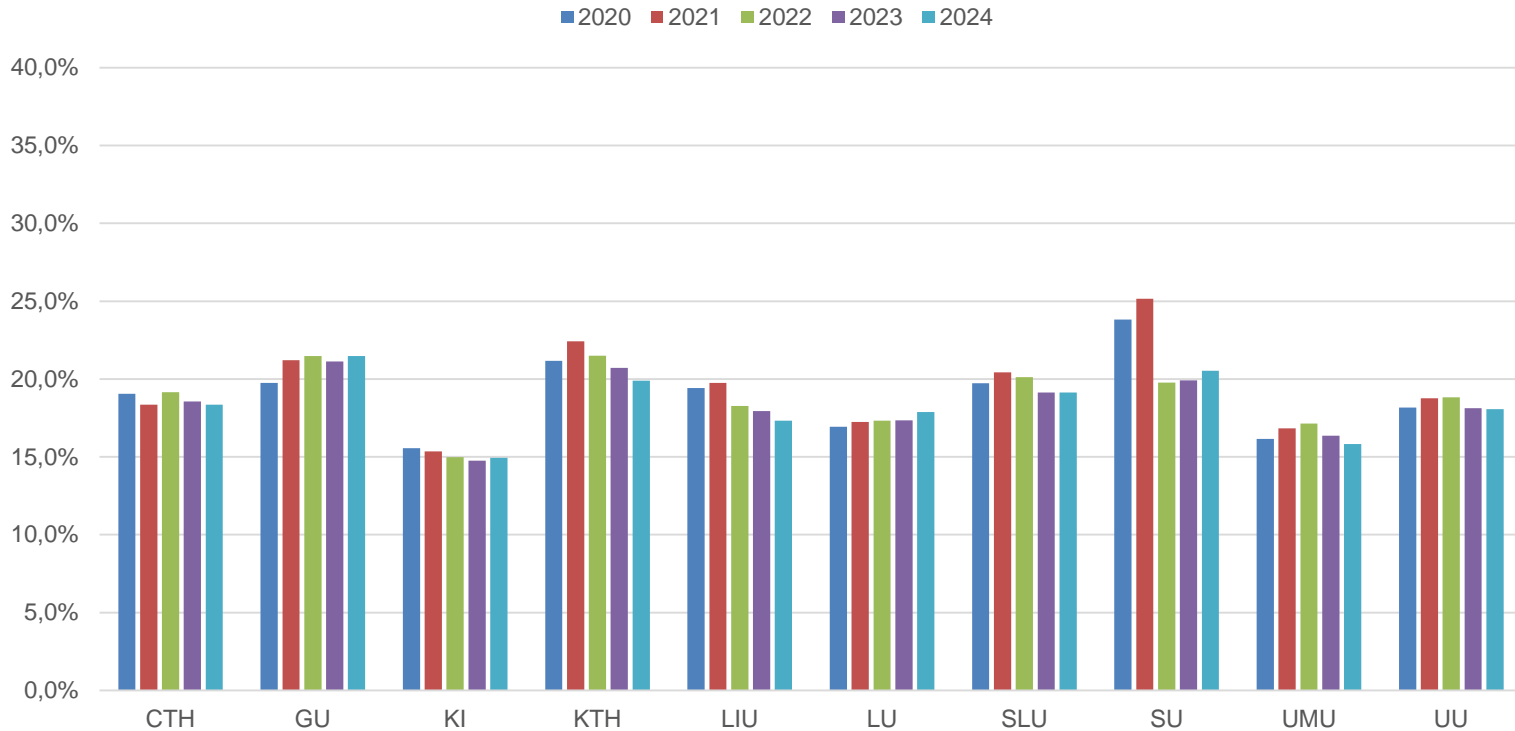
Forskning

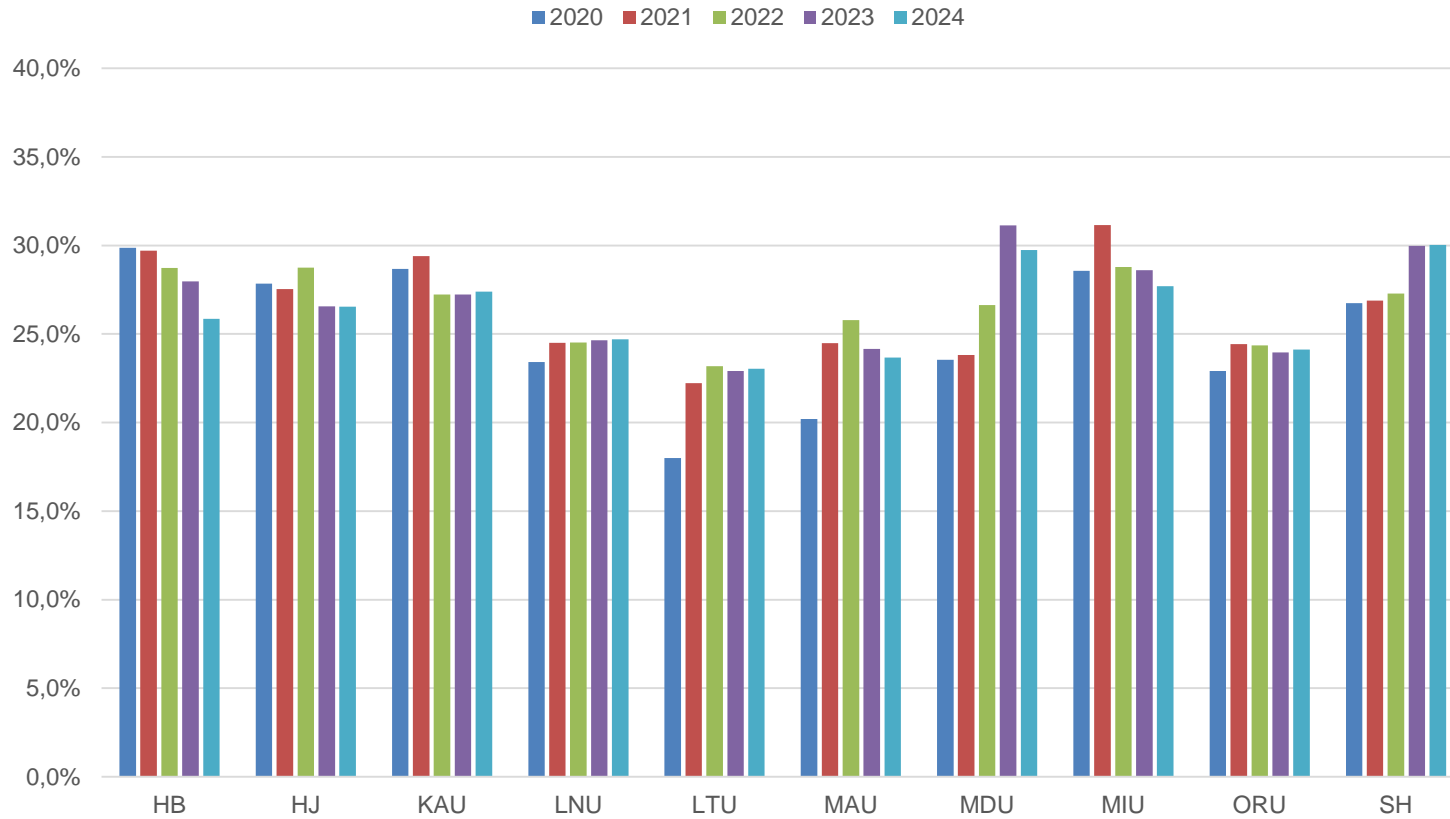
Verksamhetskostnader forskning
(mrdr)

Utveckling 2020-2024

Lärosäten med omsättning över 4 mdkr – forskning

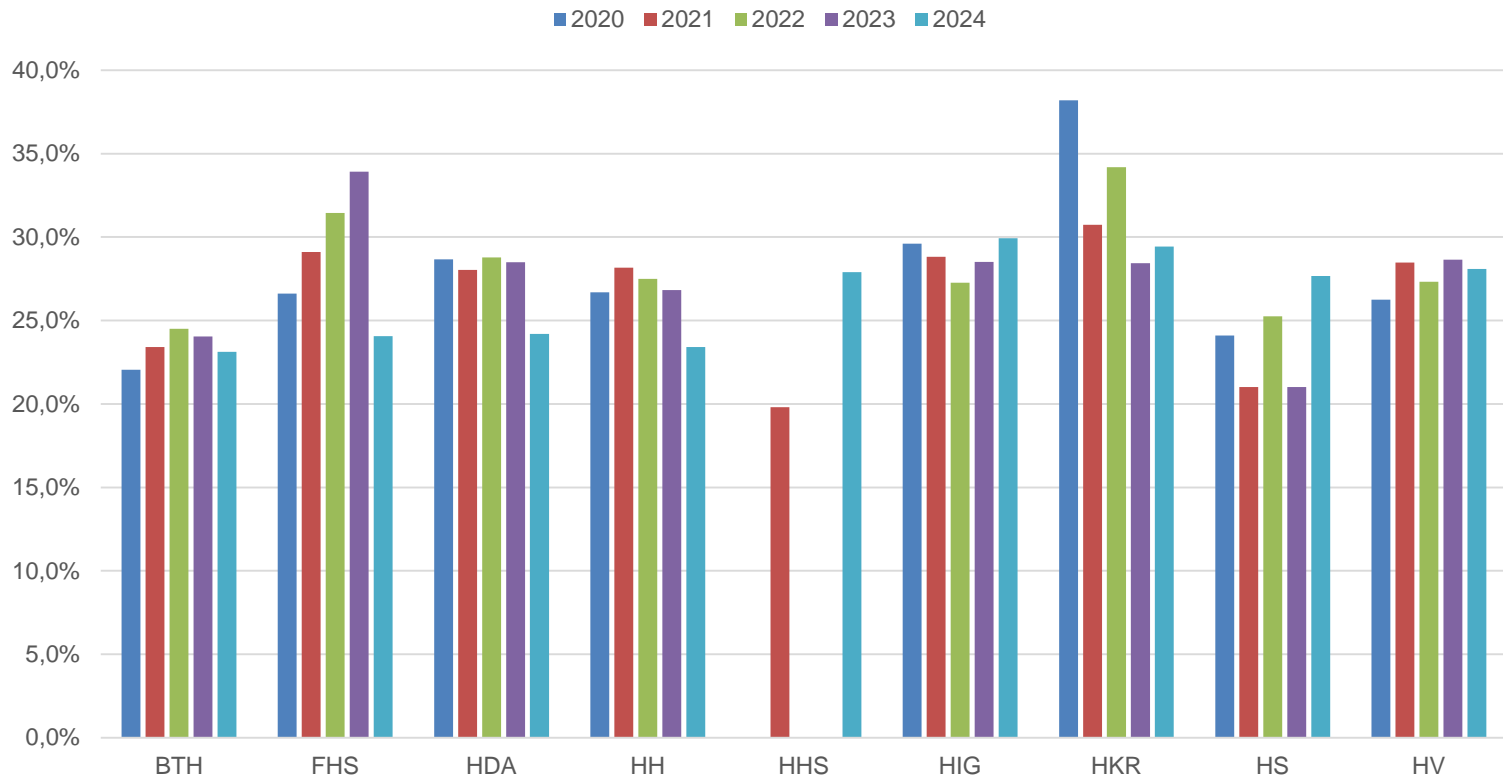

Lärosäten med omsättning 1-3 mdkr – forskning

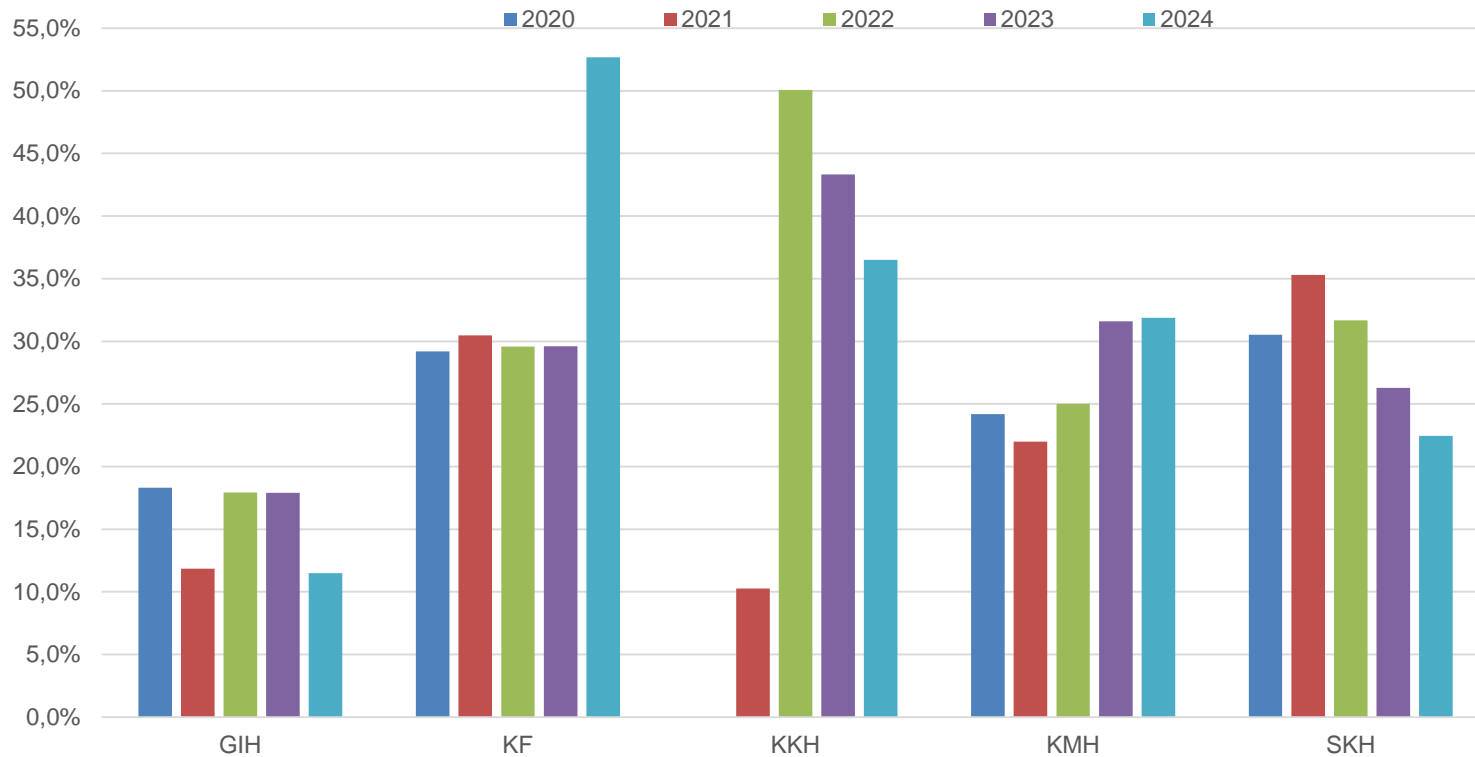
Utveckling 2020-2024

Lärosäten med omsättning 0,5-1 mdkr - forskning

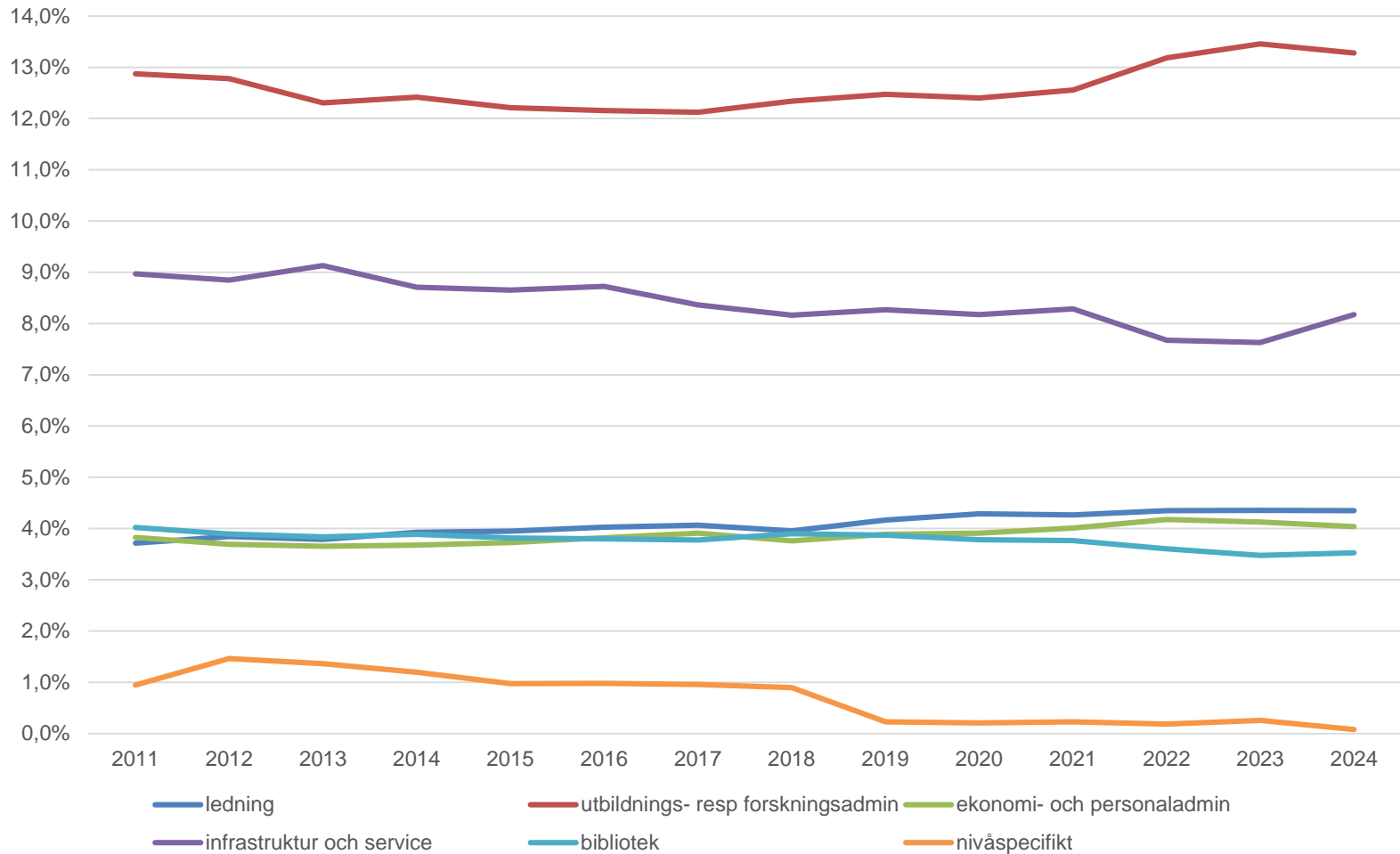

Utveckling 2020-2024

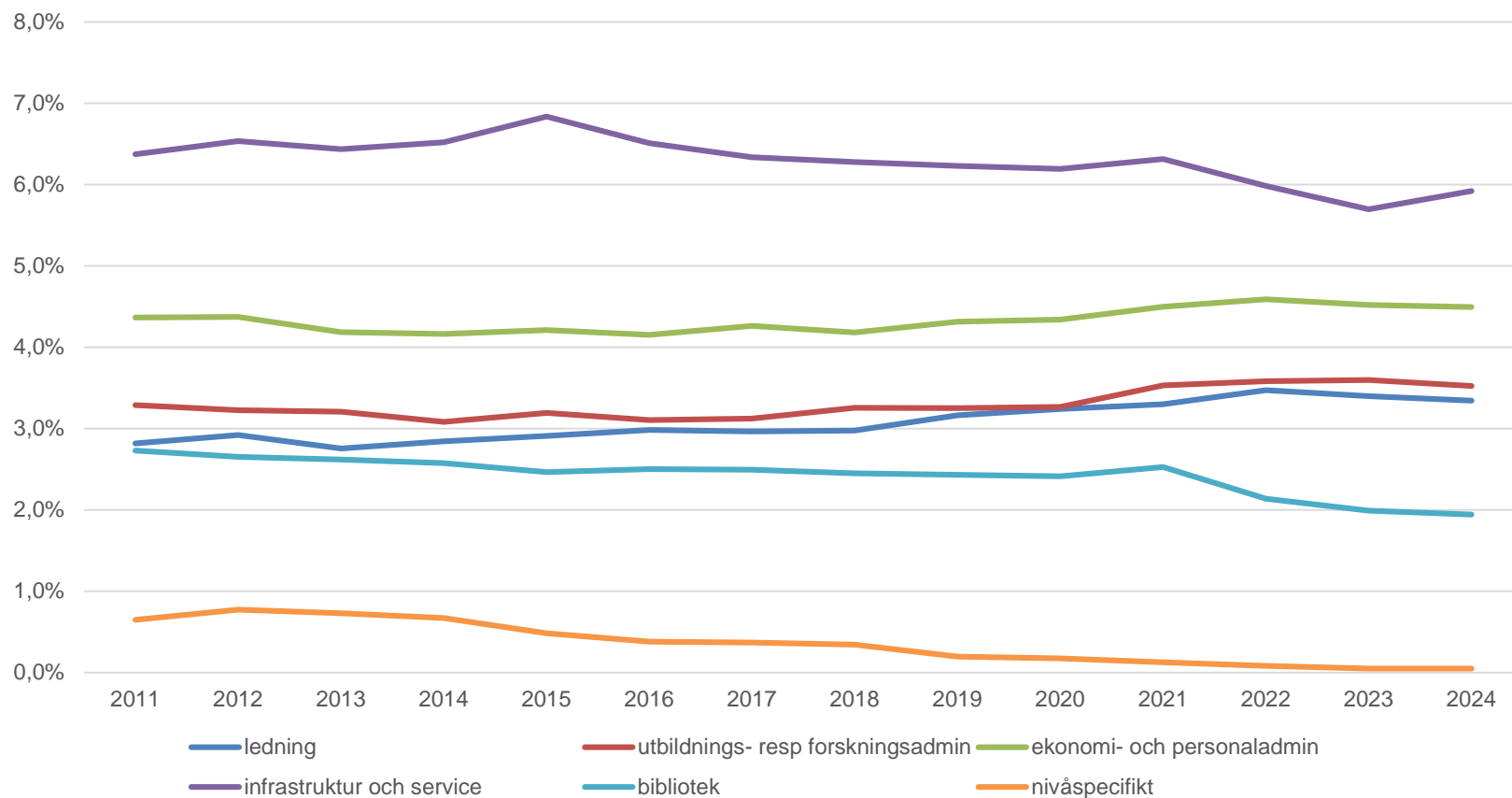
Lärosäten med omsättning under 0,5 mdkr - forskning

Funktioner i relation till totala kostnader *utbildning*

Funktioner i relation till totala kostnader forskning

Förkortningar (bokstavsordning)

<i>Omsättning > 4 mdkr</i>	
Chalmers tekniska högskola	CTH
Göteborgs universitet	GU
Karolinska Institutet	KI
Kungliga Tekniska Högskolan	KTH
Linköpings universitet	LIU
Lunds universitet	LU
Sveriges lantbruksuniversitet	SLU
Stockholms universitet	SU
Umeå universitet	UMU
Uppsala universitet	UU
<i>Omsättning < 3 mdkr</i>	
Blekinge tekniska högskola	BTH
Försvarshögskolan	FHS
Gymnastik- och idrottshögskolan	GIH
Högskolan i Borås	HB
Högskolan Dalarna	HDA
Högskolan i Halmstad	HH

Högskolan i Gävle	HIG
Handelshögskolan	HHS
Högskolan i Jönköping	HJ
Högskolan Kristianstad	HKR
Högskolan i Skövde	HS
Högskolan Väst	HV
Karlstads universitet	KAU
Konstfack	KF
Kungliga Konsthögskolan	KKH
Kungliga Musikhögskolan	KMH
Linnéuniversitetet	LNU
Luleå tekniska universitet	LTU
Malmö Universitet	MAU
Mälardalens universitet	MDU
Mittuniversitetet	MIU
Stockholms konstnärliga högskola	SKH
Södertörns högskola	SH
Örebro universitet	ORU

Kontaktpersoner

Statistiken för 2024 har samlats in och sammanställts av:

Hanna Mörtberg, Uppsala universitet och
Per Setterberg, Chalmers tekniska högskola

Hanna.mortberg@uu.se

Per.setterberg@chalmers.se